

CZĘŚĆ II. DZIAŁANIA NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA

1. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Działalność kontrolna Inspekcji prowadzona jest w oparciu o ustawę o Inspekcji Ochrony Środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2002 r. Nr 112 poz. 982 z późn. zm.) i wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska zawarte w „Ogólnych kierunkach działalności Inspekcji Ochrony Środowiska”. Celem działalności jest realizacja polityki ekologicznej państwa zmierzająca do usunięcia lub ograniczenia głównych problemów ekologicznych charakterystycznych dla danego regionu i obszaru całego kraju.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu działa w ramach wojewódzkiej administracji zespolonej, wykonując zadania i kompetencje wynikające z przepisów prawa oraz określone w odrębnych dokumentach. Obszar działalności obejmuje województwo dolnośląskie.

Wydział Inspekcji w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska powołany jest do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska. Do zadań tego wydziału należy w szczególności:

- kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym użytkowaniu zasobów przyrody,
- kontrola przestrzegania decyzji ustalających warunki użytkowania środowiska,
- udział w postępowaniu dotyczącym lokalizacji inwestycji,
- udział w przekazywaniu do użytku obiektów lub instalacji realizowanych jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko,
- kontrola eksploatacji instalacji i urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
- podejmowanie decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska,
- współdziałanie w zakresie ochrony środowiska z innymi organami kontrolnymi, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz organami administracji państwowej i rządowej, samorządu terytorialnego i obrony cywilnej, a także organizacjami społecznymi i opiekunami społecznymi,
- inicjowanie działań tworzących warunki zapobiegania poważnym awariom oraz usuwania ich skutków i przywracania środowiska do stanu właściwego,
- kontrola przestrzegania przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych,
- kontrola przestrzegania przepisów o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej,

- nadzór i kontrola w zakresie postępowania z substancjami kontrolowanymi oraz z produktami, urządzeniami i instalacjami zawierającymi te substancje,

- kontrola wyrobów wprowadzanych do obrotu podlegających ocenie zgodności w zakresie spełniania przez nie zasadniczych wymagań dotyczących ochrony środowiska określonych w przepisach odrębnych,

- wykonanie zadań określonych w ustawie o międzynarodowym obrocie odpadami (prawidłowość gospodarki odpadami będącymi przedmiotem międzynarodowego obrotu, w szczególności w miejscach ich pochodzenia i przeznaczenia).

W oparciu o powyższe założenia sporządzany jest ramowy roczny plan kontroli w województwie, a następnie szczegółowy kwartalny plan zawierający wykaz podmiotów oraz zakres kontroli.

Przedmiotem kontroli IOŚ są wszelkie instalacje:

- z których emisje do powietrza, odprowadzanie zanieczyszczeń do wód lub do ziemi, oraz w których działania w zakresie postępowania z odpadami, w świetle przepisów prawa podlegają wymogom dotyczącym uzyskania pozwolenia lub zezwolenia,
- których eksploatacja wykracza poza ramy powszechnego korzystania ze środowiska, ale ustawa Prawo ochrony środowiska nie wprowadza obowiązku uzyskania pozwolenia związanego z ich użytkowaniem, bądź których eksploatacja wiąże się ze zwykłym korzystaniem z wody w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.).

Oprócz kontroli podejmowanych według wcześniej opracowanych planów kontroli inspektorzy przeprowadzają kontrole pozaplanowe. Są to m. in. kontrole interwencyjne (na wniosek obywateli, organów administracji samorządowej i rządowej, organizacji ekologicznych oraz interpelacji poselskich) przeprowadzane, jeżeli z ich treści wynika domniemanie wystąpienia pogorszenia stanu środowiska lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, albo wystąpienia nadmiernej uciążliwości wskazującej na naruszenie wymagań ochrony środowiska.

Przeprowadzane są również pozaplanowe kontrole związane z oddaniem do użytku nowo zbudowanego lub zmodernizowanego obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji realizowanych jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Kontrole pozaplanowe sprawdzające podejmowane są w przypadkach powiadomienia o ustaniu naruszenia, które uprzednio skutkowało wydaniem decyzji administracyjnej.

Kontrole pozaplanowe przeprowadzane są również w razie konieczności wydania zaświadczeń niezbędnych do uzyskania zezwoleń m. in. na:

- przetwarzanie surowca tytoniowego,
- wyrób, oczyszczanie, skażenie lub odwadnianie spirytusu,
- wyrób lub rozlewanie wyrobów spirytusowych,
- wytwarzanie wyrobów tytoniowych,
- wyrób produktów winiarskich oraz ich rozlewanie.

Organy Inspekcji realizując swoje ustawowe zadania w zakresie czynności kontrolnych współpracują z innymi jednostkami administracji rządowej i samorządowej, w tym: Państwową Inspekcją Sanitarną, Państwową Inspekcją Pracy, Państwową Strażą Pożarną, Policją, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego, a także Najwyższą Izbą Kontroli. Współpraca ta koncentruje się w szczególności na wzajemnej wymianie informacji o wynikach kontroli oraz działaniach podjętych w toku kontroli.

Inspekcja współpracuje również z organami ścigania (policja, prokuratura) w ramach prowadzenia przez te organy dochodzeń i śledztw.

1.1. Cele działalności kontrolnej przyjęte do realizacji w 2004 r.

Główne cele działalności kontrolnej to:

1. spełnianie przepisów ochrony środowiska przez prowadzącego instalację wymagającą pozwolenia zintegrowanego,
2. ograniczenie uciążliwości największych źródeł zanieczyszczeń w skali kraju,
3. wypełnianie przez inwestorów wymagań ochrony środowiska,
4. ograniczanie substancji emitowanych do powietrza ze źródeł energetycznych i technologicznych,
5. ograniczanie zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych lub do ziemi,
6. przestrzeganie wymagań w zakresie gospodarki odpadami,
7. ograniczanie uciążliwości związanych z ponadnormatywną emisją hałasu,
8. ocena realizacji obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom,
9. przestrzeganie przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych,
10. przestrzeganie przepisów o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej,
11. przestrzeganie przepisów o postępowaniu z substancjami zubożającymi warstwę ozonową,

12. przestrzeganie wymagań w zakresie postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska,
13. przestrzeganie wymagań ustawy o substancjach i preparatach chemicznych,
14. inne – zgodnie z cyklami kontrolnymi wg programów opracowanych przez GIOŚ.

Zrealizowane w 2004 r. cykle kontrolne krajowe w wybranych branżach gospodarki obejmowały:

1. spełnianie przepisów ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające pozwolenia zintegrowanego,
2. przestrzeganie wymagań ochrony środowiska przez wielkoprzemysłowe fermy trzody chlewnej,
3. przestrzeganie ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (kontrole przeprowadzane w latach 2002-2004),
4. wypełnianie wymogów ochrony środowiska przez podmioty uczestniczące w systemie opłaty produktowej,
5. ocena oczyszczalni ścieków komunalnych zlokalizowanych w aglomeracjach o równoważnej liczbie mieszkańców równej i powyżej 15 000,
6. ocena stanu wdrożenia wymagań dyrektyw Unii Europejskiej w zakresie przestrzegania przepisów prawa o ochronie środowiska przez jednostki organizacyjne, dla których Polska wynegocjowała przejściowe okresy dostosowawcze,
7. wspólne działania kontrolne z Inspekcją Handlową w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych z terenu województwa dolnośląskiego.

1.2. Kontrolowane podmioty

W Inspektoracie prowadzona jest na bieżąco ewidencja jednostek organizacyjnych podlegających kontroli. Według stanu na dzień 31 grudnia 2004 r. znajdowało się w niej 3916 podmiotów korzystających ze środowiska, w tym uznanych za uciążliwe dla środowiska. Do ewidencji zostały wpisane przede wszystkim obiekty mogące pogorszyć stan środowiska, obiekty kontrolowane w ramach zgłoszeń do użytkowania, obiekty kontrolowane w wyniku interwencji, w których stwierdzono naruszenie wymogów ochrony środowiska.

Osobną grupę stanowią instalacje wymagające pozwolenia zintegrowanego. W ewidencji WIOŚ jest ich obecnie 205. Są to podmioty użytkujące instalacje skupione wokół następujących gałęzi przemysłu: energetycznego, produkcji i obróbki metali, mineralnego, chemicznego, a także obiekty odzysku i unieszkodliwiania odpadów oraz inne rodzaje działalności (m. in. przetwórstwo spożywcze i hodowla).

W 2004 r. WIOŚ we Wrocławiu przeprowadził 1084 kontrole. Objęły one 1002 zakłady (w roku 2003 analogicznie 1207 kontroli w 988 zakładach).

W celu sprawdzenia spełnienia wymogów ochrony środowiska, w uzasadnionych przypadkach, wykonywane były kontrolne pomiary lub pobór prób do analizy. Ogółem w ciągu roku przeprowadzono 367 kontroli połączonych z pomiarem lub poborem prób.

1.3. Kontrole inwestycyjne

W związku ze zgłoszeniami dokonywanymi przez inwestorów na podstawie art. 56 ustawy Prawo budowlane oraz art. 76 Prawa ochrony środowiska w 2004 r. przeprowadzono 83 kontrole zgłoszonych inwestycji.

Z nowo wybudowanych obiektów można wymienić m.in.: zakład produkcji silników, zakłady obróbki mechanicznej, drukarnie, stacje paliw, warsztaty blacharsko-lakiernicze, stacje bazowe telefonii komórkowej, wytwórnię betonu, sezonownię, wytwórnię mas bitumicznych, centra handlowe, wiadukty i mosty, składowiska.

Prowadzono również modernizację i rozbudowę istniejących obiektów m.in. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „Nysa” Sp. z o.o. w Zgorzelcu rozbudowało i zmodernizowało oczyszczalnię ścieków w Jędrzychowicach, Urząd Gminy w Marciszowie zmodernizował składowisko odpadów komunalnych w Ciechanowicach, Elektrownia „Turów” S.A. w Bogatyni zmodernizowała jeden blok energetyczny.

Podczas przeprowadzonych kontroli inwestycyjnych w 77 przypadkach stwierdzono oddawanie do eksploatacji inwestycji spełniających wymogi ochrony środowiska. W przypadku 6 jednostek zgłoszono sprzeciw odnośnie zamiaru oddania do użytkowania.

1.4. Skargi i interwencje

W 2004 r. do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu wpłynęło 416 wniosków o interwencję. Z tego 102 wnioski zostały przekazane do załatwienia właściwym organom, przy czym w 21 zgłoszeniach sprawę przekazano po uprzednim przeprowadzeniu rozpoznania. Rozpatrując interwencje we własnym zakresie przeprowadzono 225 kontroli.

Wnioski o interwencję w 2004 r. dotyczyły:

- zanieczyszczenia wód – 29,3% wszystkich zgłoszonych interwencji,
- ochrony przed hałasem – 23,5% wszystkich zgłoszonych interwencji,
- ochrony przed odpadami – 21,4% wszystkich zgłoszonych interwencji,
- ochrony powietrza – 19,4% wszystkich zgłoszonych interwencji,
- innych zdarzeń – 6,4% wszystkich zgłoszonych interwencji.

Tabela II.1.1. Liczba i rodzaj kontroli w 2004 r.

L.p.	Liczba i rodzaj kontroli	2004 rok
1.	Podstawowe	333
2.	Sprawdzające	526
3.	Interwencyjne	225
Razem		1084

Pod pozycją „inne” zakwalifikowano interwencje dotyczące zanieczyszczeń gruntu substancjami ropopochodnymi z pojazdów samochodowych i urządzeń produkcyjnych, nieprawidłowości dotyczących procesu inwestycyjnego (protesty mieszkańców), niszczenia fauny i flory, przedwczesnego odrośnięcia gruntów, uciążliwości zapachowych pochodzących ze składowanego obornika oraz kiszzonek.

Zgłaszane wnioski o interwencję w przypadku emisji do atmosfery dotyczyły funkcjonowania małych lokalnych kotłowni (wyposażonych w kotły z rusztami stałymi bez urządzeń odpylających) i niewielkich zakładów usługowych (lakiernictwo, blacharstwo), a także używanie odpadów do ogrzewania budynków mieszkalnych. Wnioski dotyczyły ponadto uciążliwości powodowanej emisją niezorganizowaną (pylenie dróg dojazdowych do zakładów wydobywania i przerobu kamienia) oraz uciążliwościami zapachowymi pochodzącymi z różnych źródeł.

Do typowych wniosków o interwencję w zakresie ochrony przed hałasem należały uciążliwości powodowane funkcjonowaniem zakładów wydobywczych i przerobczych kamienia, działaniem urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych w zwartej zabudowie mieszkalnej, powodujących pogarszanie się klimatu akustycznego w najbliższym otoczeniu, a także drobne zakłady usługowe i lokale rozrywkowe będące źródłem nadmiernego hałasu oraz niedrożne układy komunikacyjne w dużych miastach będące źródłem hałasu komunikacyjnego.

Z zakresu gospodarki odpadami wnioski o interwencję dotyczyły różnorodnych zagadnień np. niewłaściwego postępowania z odpadami, w tym składowania w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych, niewłaściwego postępowania z odpadami zawierającymi azbest, a także nielegalnego spalania lub zakopywania odpadów i niewłaściwej gospodarki odpadami w zakładach.

W zakresie ochrony wód interwencje obejmowały zanieczyszczenie rzek, zbiorników wodnych i rowów melioracyjnych spowodowane odprowadzaniem ścieków bytowych przez właścicieli prywatnych posesji i przez niewielkie jednostki organizacyjne.

Do spraw znaczących pod względem skali problemu występującego w województwie dolnośląskim należy zaliczyć w 2004 r. sprawy dotyczące uciążliwości zapachowej wielkoprzemysłowych ferm, emisji niezorganizowanej pyłu związanej z eksploatacją odkrywkowych kopalń oraz uciążliwości związane z eksploatacją składowisk odpadów komunalnych.

1.5. Działania pokontrolne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony środowiska, na podstawie ustaleń kontroli wojewódzki inspektor ochrony środowiska ma możliwość:

1. wydać zarządzenia pokontrolne kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej zobowiązujące do usunięcia stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości. W określonych terminach adresat zarządzeń ma obowiązek złożenia informacji o zakresie podjętych i zrealizowanych działań służących eliminacji wskazanych naruszeń;
2. wydać decyzję o wstrzymaniu działalności prowadzonej bez określenia warunków lub z naruszeniem warunków korzystania ze środowiska;
3. wszcząć egzekucję, jeżeli obowiązek wynika z mocy prawa lub decyzji administracyjnej;
4. nałożyć administracyjne kary pieniężne za naruszenia wymagań określone w pozwoleniach emisyjnych, a także w określonych przypadkach odraczać te kary, rozkładać na raty, zmniejszać lub umarzać;
5. skierować zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przeciwko środowisku do organu powołanego do ścigania przestępstw, jeżeli działanie lub zaniechanie kierownika kontrolowanej jednostki lub jej pracownika wykazuje znamiona przestępstwa;
6. nałożyć grzywnę w formie mandatu karnego za wykroczenia przeciw środowisku, określone w odrębnych przepisach.

W wyniku podjętych działań pokontrolnych zastosowano następujące działania dyscyplinujące:

- liczba mandatów karnych – 98 na kwotę 22 200 zł,
- liczba zarządzeń pokontrolnych – 680,
- liczba wniosków skierowanych do organów ścigania – 1,
- liczba wniosków skierowanych do sądów grodzkich – 2,
- liczba wniosków skierowanych do organów administracji rządowej – 29,

- liczba wniosków skierowanych do organów administracji samorządowej – 282,
- liczba wydanych decyzji niepieniężnych – 22.

Administracyjne kary pieniężne wymierzane są przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska obligatoryjnie w przypadku:

1. stwierdzenia przekroczeń określonych w:
 - pozwoleniach emisyjnych – ilości lub rodzaju gazów lub pyłów wprowadzanych do powietrza,
 - pozwoleniach wodnoprawnych – ilości, stanu lub składu ścieków bądź ilości pobranej wody,
 - pozwoleniach na emisję hałasu,
2. naruszenia warunków decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska odpadów albo decyzji określającej miejsce i sposób magazynowania odpadów, wymaganych przepisami ustawy o odpadach, co do rodzaju i sposobów składowania lub magazynowania odpadów.

Postępowanie w sprawie wymierzenia kary wszczyna się na podstawie stwierdzonego przekroczenia lub naruszenia. Stwierdzenie to jest wynikiem ustaleń kontroli lub dokonywane jest na podstawie pomiarów.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska w formie decyzji ustala dobową lub godzinową wielkość kary biegnącej. Decyzja określa wielkość stwierdzonego przekroczenia lub naruszenia, wymiar kary, termin, od którego jest naliczana kara. Na podstawie ostatecznej decyzji ustalającej karę biegnącą WIOŚ wymierza karę za cały okres przekroczenia, tj. do czasu ustania naruszenia lub do końca roku kalendarzowego. Jeśli naruszenie nie ustało kara biegnie dalej.

Prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość odroczenia kary za okres naruszenia na czas nie dłuższy niż 5 lat. Przesłanką odroczenia jest złożenie wniosku i wykazanie, że zobowiązany do zapłaty podmiot terminowo realizuje przedsięwzięcie zapewniające usunięcie przyczyny wymierzenia kary. Terminowa realizacja przedsięwzięcia, która doprowadziła do usunięcia przyczyny wymierzenia kary powoduje wydanie decyzji o zmniejszeniu odroczonej kary o sumę środków własnych wydatkowanych na realizację

Tabela II.1.2. Zestawienie kar wymierzonych przez WIOŚ w 2004 r.

Wyszczególnienie kar	Ilość decyzji dotyczących kar biegnących	Kary za okres naruszenia	
		Ilość decyzji	Na kwotę
Kary za przekroczenia ustalonych warunków korzystania ze środowiska – ogółem	225	154	11 545 239,6 zł
Kary za wprowadzanie do wód lub ziemi ścieków nie odpowiadających wymaganym warunkom	93	71	10 645 801,0 zł
Kary za przekroczenie dopuszczalnej emisji do powietrza, w tym:	91	49	354 432,0 zł
▪ za emisję tlenków azotu	9	9	26 271,4 zł
▪ za emisję dwutlenku siarki	14	7	36 482,7 zł
Kary za przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu	38	32	533 624,6 zł
Kary za składowanie odpadów	3	2	11 381,9 zł

przedsięwzięcia. Natomiast, jeżeli kara stanowiła konsekwencję naruszenia wymagań ustawy o odpadach w całości podlega ona umorzeniu.

1.6. Zakłady z „Listy 80”

„Lista 80”, na której umieszczono zakłady najbardziej uciążliwe w skali w kraju, opublikowana została po raz pierwszy w styczniu 1990 r. Okazała się ona skutecznym mechanizmem oddziaływania służb ochrony środowiska na wybraną grupę zakładów. Liczba zakładów na liście i ich uciążliwość sukcesywnie się zmniejsza.

W stosunku do 2003 r. liczba zakładów znajdujących się „Liście 80” zlokalizowanych na Dolnym Śląsku w 2004 r. zmniejszyła się o dwa podmioty i wg stanu na dzień 31 grudnia 2004 r. znajdują się na niej:

1. Zakłady Chemiczne „Rokita” S.A. w Brzegu Dolnym,
2. Zakłady Koksownicze „Wałbrzych” S.A. w Wałbrzychu,
3. Zakłady Chemiczne „Wizów” S.A. w Bolesławcu.

Zakłady Chemiczne „Rokita” S.A. w Brzegu Dolnym

Kontrole przeprowadzane w 2004 r. wykazały potrzebę aktualizacji stanu formalno-prawnego ze względu na zmiany technologiczne oraz zobowiązano Zakłady do opracowania harmonogramu ograniczenia emisji zanieczyszczeń z Wytwórni Chlorobenzenu oraz ograniczenia emisji propylenu z Wytwórni Tlenku Propylenu.

Zakłady Chemiczne „Rokita” S.A. w listopadzie 2004 r. rozpoczęły prace przy modernizacji oczyszczalni ścieków, co było warunkiem odroczenia terminu płatności kar za odprowadzanie ścieków, które nie odpowiadają określonym warunkom. Modernizacja polegała na wymianie urządzeń w komorach napowietrzania. Prace prowadzone były przy pracującej oczyszczalni z wyłączaniem poszczególnych remontowanych komór. Wymiana urządzeń została zakończona. Na czas modernizacji oczyszczalni ścieków, zakład uzyskał pozwolenie wodnoprawne z terminem ważności do 31 grudnia 2014 r.

Zakład posiada uregulowany stan formalno-prawny w zakresie wytwarzania odpadów niebezpiecznych oraz innych niż niebezpieczne, posiada decyzję zezwalającą na usuwanie i składowanie tychże odpadów. Nie stwierdzono niezgodności co do rodzajów i ilości wytwarzanych i przyjmowanych spoza zakładu odpadów w odniesieniu do posiadanych decyzji. Zgodnie z obowiązującymi wzorami dokumentów prowadzona jest ewidencja wytwarzanych oraz przyjmowanych odpadów.

Zakłady Chemiczne „Rokita” S.A. prowadzą badania monitoringowe wód podziemnych i powierzchniowych pod kątem wpływu kompleksu składowisk na stan czystości tych wód. Podejmują również systema-

tyczne działania zmierzające do uporządkowania gospodarki ściekowej na terenie składowisk, a tym samym ograniczenia wpływu składowisk na środowisko gruntowo-wodne. Wyniki dotychczas wykonywanych badań wskazują na konieczność dalszych działań w tym zakresie.

Zakłady Chemiczne „Wizów” S.A. w Bolesławcu

Zakłady Chemiczne „Wizów” S.A., za pośrednictwem WIOŚ we Wrocławiu, 8 kwietnia 2002 r. wystąpiły z wnioskiem o skreślenie z „Listy 80”. Wniosek został zaopiniowany pozytywnie jednak do dnia 31.12.2004 r. nie podjęto takiej decyzji.

Na dzień 31 grudnia 2004 r. Zakłady Chemiczne „Wizów” S.A. w Bolesławcu posiadały pełne uregulowanie stanu formalno-prawnego w zakresie: poboru wody, odprowadzania ścieków, ochrony powietrza i magazynowania odpadów.

Przeprowadzone w 2004 r. kontrole dotyczyły:

- ochrony powietrza wraz z pomiarami emisji zanieczyszczeń z procesów technologicznych,
- przestrzegania przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych,
- przestrzegania przepisów o obowiązkach przedsiębiorców, w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej,
- przestrzegania wymagań gospodarki odpadami.

W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości emisji zanieczyszczeń w gazach odlotowych określonych w pozwoleniu na emisję substancji do powietrza.

Natomiast w zakresie gospodarki odpadami zobowiązano zakład do niezwłocznego uzupełnienia i przekazania do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości wytworzonych odpadów za 2002 i 2003 r.

Zakłady Koksownicze „Wałbrzych” S.A. w Wałbrzychu z dwoma zakładami koksowniczymi

Zakłady Koksownicze „Wałbrzych” S.A. w Wałbrzychu, ul. Beethovena 14, obejmują dwa zakłady koksownicze:

- Koksownię „Victoria” zlokalizowaną w Wałbrzychu w dzielnicy Sobięcín,
- Koksownię „Bolesław Chrobry” w Wałbrzychu w dzielnicy Śródmieście wraz z dwoma zakładami: „Biały Kamień” i „Mieszko”, gdzie jest prowadzona likwidacja obiektów zamkniętych oraz rekultywacja i rewitalizacja terenów.

W 2004 r. WIOŚ przeprowadził w zakładach koksowniczych kontrolę w zakresie przestrzegania wymagań w zakresie ochrony przed hałasem. W wyniku kontroli wszczęto postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia kary administracyjnej będącej za przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu przenikającego do środowiska z Koksowni „Victoria”.

Zakłady, w ramach realizacji programu przedsięwzięć mających na celu usunięcie przyczyn wymierzania kar pieniężnych za nadmierną emisję hałasu do środowiska, wykonały w 2004 r. następujące zadania:

- zainstalowano tłumiki akustyczne na każdym z dwóch emitorów kotłowni zakładowej,
- wykonano nasadzenia zmierzające do stworzenia pasa zieleni izolacyjnej pomiędzy halą dmuchaw gazu a najbliższym terenem chronionym,
- zastosowano w hali ssaw gazu okna o podwyższonej izolacyjności akustycznej.

Wyniki pomiarów przeprowadzonych w trakcie kontroli sprawdzającej realizację ww. zadań, w listopadzie 2004 r., nie wykazały zauważalnej poprawy na terenach chronionych najbardziej narażonych na oddziaływanie akustyczne Koksowni „Victoria”. Należy to tłumaczyć decydującym wpływem na stan akustyczny tych terenów „pochodni” do spalania nadmiaru gazu koksowniczego (brak odbiorców na część wyprodukowanego gazu ponad ilość zużywaną na potrzeby własne), którego wyeliminowanie lub radykalne ograniczenie nastąpi po realizacji dalszych etapów harmonogramu programu przedsięwzięć.

Zastosowane w 2004 r. rozwiązania zmniejszające emisję gazów do atmosfery to:

- skrócenie operacji technologicznej ubijania na boju węglowego z 12 min do 5 min,
- przeprowadzenie kapitalnego remontu wieży gaśniczej nr 1 z zabudowanym wypełnieniem komórkowym do wytrącania zanieczyszczeń stałych i chemicznych z pary powstającej podczas gaszenia gazów w kominie wieży,
- montaż pneumatycznej instalacji odgraitowywania komór, co ograniczyło emisję gazu surowego do atmosfery podczas operacji technologicznych.

Decyzją Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 kwietnia 2004 r. zobowiązano Koksownię „Victoria” do wybudowania i uruchomienia biologicznej oczyszczalni ścieków służącej do oczyszczania ścieków technologicznych, w terminie pozwalającym na uzyskanie przez urządzenia oczyszczające pełnej zdolności oczyszczania ścieków do dnia 1 stycznia 2006 r. Budowa oczyszczalni ścieków jest ujęta w „Harmonogramie przedsięwzięć ograniczających emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego” opracowanym przez zakłady koksownicze w 1993 r. Realizowaną w 2003 r. budowę oczyszczalni przezwano z uwagi na brak środków finansowych.

Istniejące problemy ekologiczne:

- zaprzestanie odbioru gazu koksowniczego przez podmiot gospodarczy (EC „Victoria”) w 2002 r. spowodowało znaczny wzrost emisji gazu, przy utrzymaniu podobnego poziomu wykorzystania gazu we własnym zakresie,
- nadmierna emisja hałasu do środowiska (hala dmuchaw, emitory kotłowni gazowej, spalanie nadmiarowego gazu w wydmuchce).

1.7. Wybrane efekty działań kontrolnych WIOŚ

W zakresie ochrony przed hałasem:

- „EBCC Poland” S.A. Wrocław, ul. Bystrzycka 89 – wyeliminowanie przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu emitowanego przez urządzenia technologiczne Wydziału Odlewni. Wykonano modernizację północnej ściany hali odlewni polegającą na zastąpieniu istniejącego pokrycia ściany i świetlików płytami firmy Pflaum&Soehne. Przekroczenie usunięto w ciągu 1,5 roku od dnia stwierdzenia przekroczenia;
- PPUH „Woseba” Sp. z o.o. Młyn Jaczkowice, 55-200 Oława – wyeliminowanie przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu emitowanego przez urządzenia technologiczne młyna, a zwłaszcza układ wydmuchu powietrza technologicznego. Zmodernizowano dachowe wyrzutnie powietrza, na wyrzutni wentylatora wysokoprężnego zamontowano tłumik, na wszystkich wejściach do obiektu zamontowano kotary dźwiękochłonne. Przekroczenie usunięto w ciągu 5 miesięcy od dnia stwierdzenia przekroczenia;
- KGHM „Polska Miedź” S.A. Oddział Zakłady Górnicze „Polkowice-Sieroszowice” w Polkowicach – opracowano koncepcję oraz harmonogram działań i robót inwestycyjnych mających na celu ograniczenie hałasu stacji wentylatorowej głównego przewietrzania Szybu P-VII, następnie przystąpiono do realizacji przedsięwzięcia z planowanym terminem jego zakończenia do dnia 30 listopada 2005 r.

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej:

- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „Nysa”, Spółka z o.o. w Zgorzelcu – w 2004 r. zakończono rozruch rozbudowanej i zmodernizowanej oczyszczalni ścieków w Jędrzychowicach;
- Przedsiębiorstwo „Zamek Książ” Spółka z o.o. w Wałbrzychu – doprowadzono do pełnej sprawności sieć kanalizacji sanitarnej, zły stan techniczno-eksploatacyjny instalacji skutkował zanieczyszczeniem środowiska gruntowo-wodnego;
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudnej, pl. Zwycięstwa 5, 59-230 Rudna – modernizacja oczyszczalni ścieków w Chobieni polegająca na zastąpieniu odwadniania i suszenia osadu na poletkach osadowych mechanicznym odwadnianiem osadu systemem workowym. Kontrola oczyszczalni ścieków potwierdziła wykonanie w/w inwestycji, a pobrane podczas tej kontroli próby ścieków oczyszczonych, odprowadzanych do rzeki Odry wykazały, że zawarte w nich stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają wartości dopuszczalnych określonych w posiadanym przez zakład pozwoleniu wodnoprawnym wydanym przez Wojewodę Legnickiego.

W zakresie ochrony powietrza:

- Centrum Innowacji Technicznych, Spółka z o.o. w Lubinie – Zakład Wyrobów Gumowych w Iwinach – zainstalowano absorber z węglem aktywnym do ograniczenia emisji substancji z procesu pokrywania powierzchni metalowych klejem;
- „Polywest Polska”, Spółka z o.o. w Podgórzynie – zainstalowano dopalacz katalityczny firmy „Swingtherm”, w efekcie czego ograniczono emisję substancji zanieczyszczających z procesu produkcji tulei poliestrowo-szklanych;
- „Odlewnia Świdnica” Spółka z o.o. w Świdnicy – po wyremontowaniu instalacji odpylania zakład uzyskał pozwolenie na wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza,
- Przedsiębiorstwo Budowy Kopalń „PeBeKa” S.A. w Lubinie, Rejon Robót Kwarce – Zakład Przeróbczy w Mikołajowicach – wyeliminowano przekroczenia emisji dopuszczalnej pyłu z suszarni bębnowej mączki i grysów kwarcowych, opalanej olejem opałowym lekkim. Zakład podjął działania polegające na:
 - uszczelnieniu połączeń rur rozprowadzających zapyłone powietrze do cyklonów,
 - wymianie zużytej osłony cyklonów na nową,
 - uzupełnieniu brakujących wykładzin wewnętrznych cyklonów.

W zakresie gospodarki odpadami:

- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Dzierżoniowie – zakład uzyskał uzgodnienia w zakresie wytwarzania odpadów oraz uporządkował gospodarkę odpadami niebezpiecznymi.

1.8. Ocena ogólna stanu przestrzegania wymagań ochrony środowiska w województwie

Kontrole przeprowadzane w 2004 r. wykazały, że stan przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez kontrolowane podmioty ulega powolnej, ale systematycznej poprawie. Porównując dane liczbowe dotyczące ilości i rodzaju przeprowadzonych kontroli w 2003 i 2004 r. należy stwierdzić, iż znacznie zmalała ilość kontroli interwencyjnych, natomiast wzrosła liczba kontroli sprawdzających.

Nowe inwestycje w większości oddawane są z zachowaniem przepisów prawa ekologicznego. Zdarza się jeszcze praktyka unikania modernizacji przestarzałych urządzeń ochrony środowiska lub przy ich braku – nie inwestowania w takie urządzenia przez nowych właścicieli obiektów przejmowanych po likwidowanych zakładach, głównie ze względu na brak funduszy. Coraz rzadszym zjawiskiem jest podejmowanie przez osoby fizyczne działalności gospodarczej uciążliwej dla środowiska i okolicznych mieszkańców, niezgodnej z zapisami w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego.

W trakcie przeprowadzanych kontroli w 2004 r. najczęściej stwierdzane naruszenia dotyczyły:

- w zakresie ochrony wód:
 - braku pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzanie zanieczyszczonych wód opadowych z terenów zakładów do wód lub do ziemi, bądź przekraczanie warunków określonych w pozwoleniach,
 - braku dbałości o należyty stan urządzeń do ochrony wód przed zanieczyszczeniem,
- w zakresie ochrony powietrza:
 - braku pozwoleń na emisję substancji do powietrza,
 - braku prowadzenia okresowych pomiarów stężeń substancji zanieczyszczających emitowanych do powietrza,
 - braku dbałości o należyty stan urządzeń do ochrony powietrza,
 - braku ewidencji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza,
- w zakresie gospodarki odpadami:
 - braku uregulowań prawnych,
 - przekazywaniu odpadów podmiotom bez sprawdzenia czy posiadają one zezwolenia właściwego organu w zakresie gospodarki odpadami,
 - braku ewidencji wytwarzanych odpadów,
 - braku sprawozdań o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi,
- w zakresie ochrony przed hałasem:
 - braku uregulowań prawnych,
 - ponadnormatywnej emisji hałasu z zakładów i obiektów handlowo-usługowych.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli i działań pokontrolnych stwierdzono znaczną poprawę w stanie przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez kontrolowane podmioty. Wprawdzie liczba naruszeń jest dość duża, ale nie są to naruszenia mające znaczący wpływ na stan środowiska, gdyż w większości są to uchybienia natury formalnej.

1.9. Kontrola wyrobów wprowadzanych do obrotu podlegających ocenie zgodności – nadzór rynku

Na mocy ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz zmianie niektórych ustaw, Inspekcja Ochrony Środowiska uzyskała kompetencje do realizacji zadań związanych z nadzorem rynku.

W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności określone są zasady przeprowadzania kontroli wyrobów, w tym uprawnienia kontrolującego, zakres przedmiotowy kontroli oraz sposób prowadzenia postępowania w przypadku, gdy produkt nie spełnia zasadniczych wymagań.

Terminy i zakres informacji zbieranych podczas kontroli i przekazywanych do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w spra-

wie sposobu przepływu informacji dotyczących systemu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu (Dz.U. Nr 87, poz. 812).

Prezes UOKiK dokonał podziału kompetencji w zakresie kontroli poszczególnych wyrobów pomiędzy wszystkie organy wyspecjalizowane, tworzące polski system nadzoru rynku. Inspekcji Ochrony Środowiska przydzielono kontrolę spełniania przez wyroby przepisów:

- Dyrektywy 94/62/WE z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych,
- Dyrektywy 2000/14/WE z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia przepisów prawnych Państw Członkowskich dotyczących emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń.

W odniesieniu do polskiego prawodawstwa nadzorem Inspekcji objęte są dwa rodzaje wyrobów:

- opakowania – w zakresie spełniania przez nie wymagań zawartych w ustawie z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych,
- maszyny i urządzenia przeznaczone do użytkowania w przestrzeni otwartej na zewnątrz pomieszczeń – w zakresie spełniania przez nie wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 lipca 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska.

W roku 2004 Inspekcja prowadziła prace wdrożeniowe w tym zakresie. Pierwsze kontrole miały na celu wykrycie istniejących nieprawidłowości jeszcze przed wprowadzeniem wyrobów do obrotu oraz

sprawdzenie stanu wdrażania przez producentów przepisów dotyczących wprowadzonych na rynek produktów. Celem kontroli było również informowanie przedsiębiorców o ich obowiązkach wynikających z dyrektyw nowego podejścia.

Przeprowadzone kontrole wykazały, że stan przygotowania przedsiębiorców do wprowadzania wyrobów na rynek zgodnie z wymaganiami jest zróżnicowany.

Producenci urządzeń, na których spoczywa obowiązek oznakowania wyrobów dysponowali kompletem dokumentów (deklaracją zgodności, certyfikatem zgodności, sprawozdaniem z badań przeprowadzonych przez jednostkę notyfikowaną), pozwalającym stwierdzić zgodność wyrobów z zasadniczymi wymaganiami. Dodatkowo posiadali wdrożony system zarządzania jakością ISO 9001.

W przypadku stwierdzenia uchybień zobowiązano do usunięcia nieprawidłowości dotyczących braku sprawozdania z przeprowadzonych badań hałasu i braku oznakowania poziomu mocy akustycznej na wyrobie.

W przypadku producentów opakowań wykazanie zgodności produktów z zasadniczymi wymaganiami było prowadzone na podstawie dokumentów pośrednich, uzyskanych od producentów surowców używanych w procesie technologicznym.

Oceniając stan przygotowania oraz wiedzę przedsiębiorców w zakresie wprowadzania wyrobów do obrotu zgodnie z nowymi regulacjami prawnymi można stwierdzić, iż stopień realizacji wymogów nałożonych przez dyrektywy nowego podejścia jest zadowalający, a produkowane w kontrolowanych zakładach wyroby spełniają zasadnicze wymagania.

2. PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM

2.1. Wojewódzki rejestr potencjalnych sprawców poważnych awarii

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadzi rejestr potencjalnych sprawców poważnych awarii w województwie dolnośląskim. Według stanu na dzień 31 grudnia 2004 r. rejestr obejmował 79 zakładów, z czego 33 to zakłady zakwalifikowane do grupy o dużym ryzyku (ZDR) oraz zakłady o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Prowadzący zakład o dużym ryzyku (ZDR) lub o zwiększonym ryzyku (ZZR) jest obowiązany do:

- zgłoszenia zakładu właściwemu organowi Państwowej Straży Pożarnej,
- sporządzenia programu zapobiegania poważnym awariom (PZA).

Ponadto prowadzący zakład o dużym ryzyku (ZDR) jest obowiązany do:

- opracowania i wdrożenia systemu bezpieczeństwa stanowiącego element ogólnego systemu zarządzania i organizacji zakładu,

- opracowania raportu o bezpieczeństwie (ROB) i przedłożenie go komendantowi wojewódzkiemu PSP i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska, przed uruchomieniem zakładu.

W celu zapobiegania, zwalczania i ograniczania skutków awarii przemysłowej zakład dużego ryzyka opracowuje wewnętrzny i zewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy.

W porównaniu do stanu w 2003 r. ogólna liczba zakładów mogących spowodować poważne awarie przemysłowe zmniejszyła się o jeden zakład o dużym ryzyku i zwiększyła się o cztery jednostki, z czego jeden to zakład o dużym ryzyku oraz trzy to zakłady o zwiększonym ryzyku.

Spośród 11 zakładów o dużym ryzyku:

- 18% stanowią zakłady posiadające w obrocie produkty destylacji ropy naftowej i substancje palne,
- 82% to zakłady posiadające w obrocie substancje toksyczne i inne substancje niebezpieczne.

Stan na 31.12.2003 r.	Stan na 31.12.2004 r.	
	Wszystkie zakłady	W tym liczba ZDR i ZZR
75	79	33

Tabela II.2.1. Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii**Tabela II.2.2.** Liczba zakładów zakwalifikowanych do grupy o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i liczba złożonych przez te zakłady dokumentacji przeciwdziałania poważnym awariom – stan na 31 grudnia 2004 r. oraz porównanie ze stanem na dzień 31 grudnia 2003 r.

Liczba zakładów o dużym ryzyku		Liczba zakładów o zwiększonym ryzyku		Łącznie (stan na 31.12.2004 r.)	Złożona dokumentacja (wg stanu na 31.12.2004 r.)			
31.12.2003 r.	31.12.2004 r.	31.12.2003 r.	31.12.2004 r.		Zgłoszenie	PZA	ROB	WPOR
11	11	19	22	33	31	31	9	9

PZA – program zapobiegania awariom,

ROB – raport o bezpieczeństwie,

WPOR – wewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy.

Spośród 22 zakładów o zwiększonym ryzyku:

- 27,3% stanowią zakłady posiadające w obrocie produkty destylacji ropy naftowej i substancje palne,
- 31,8% stanowią zakłady posiadające w obrocie skrajnie łatwopalne gazy skroplone i gaz ziemny,
- 40,9% stanowią zakłady posiadające w obrocie substancje toksyczne i inne substancje niebezpieczne.

2.2. Kontrole potencjalnych sprawców poważnych awarii

W 2004 r. wykonano 66 kontroli (zaplanowano 60) w zakładach mogących potencjalnie spowodować poważne awarie, w tym:

- 10 kontroli zakładów o dużym ryzyku (ZDR),
- 11 kontroli zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR),
- 45 innych kontroli.

Ponadto zostały przeprowadzone:

- 3 kontrole przestrzegania przepisów ustawy o substancjach i preparatach chemicznych,
- 4 kontrole w transporcie,
- 12 kontroli interwencyjnych w związku z występującymi zdarzeniami awaryjnymi.

Łącznie przeprowadzono 79 kontroli w sprawach poważnych awarii (114% w stosunku do 2003 r.). Ogółem wydano 56 zarządzeń obejmujących 116 nałożonych obowiązków, w tym:

- 7 w zakładach o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii,
- 7 w zakładach o zwiększonym ryzyku.

Przeprowadzone kontrole i stwierdzone na ich podstawie naruszenia dotyczyły w szczególności:

- niewłaściwego zabezpieczenia środowiska przed zanieczyszczeniem substancjami niebezpiecznymi, głównie dotyczące zabezpieczenia zbiorników na materiały niebezpieczne w urządzenia ochronne (misy, tace itp.),
- opóźnień w dostarczaniu dokumentów związanych z problematyką poważnych awarii oraz braku należytego efektu podczas usuwania zanieczysz-

czeń ropopochodnymi gruntów i wód podziemnych,

- niewłaściwy stan techniczno-eksploatacyjny instalacji.

W grupie obiektów mogących spowodować poważne awarie naruszenia najczęściej dotyczyły braku:

- urządzeń zabezpieczających środowisko przed zanieczyszczeniem oraz braku procedury monitorowania stanu techniczno-eksploatacyjnego istniejących zabezpieczeń,
- kart charakterystyki dla niektórych posiadanych substancji niebezpiecznych – zabezpieczenia podłoża na stanowiskach magazynowych i przeładunkowych,
- opracowanego i wdrożonego systemu bezpieczeństwa,
- uwzględnienia wszystkich istotnych elementów mających wpływ na poziom bezpieczeństwa oraz właściwego działania w przypadku wystąpienia awarii (wg zapisów PZA).

Spośród wydanych 56 zarządzeń zrealizowano 45, a w trakcie realizacji jest 8 zarządzeń.

Obowiązki niezrealizowane wynikały z następujących powodów:

- realizacja wymagała wyasygnowania środków finansowych, natomiast w związku z planowaną sprzedażą obiektu, którego dotyczyła obligacja, przesunięto termin do czasu sprzedaży,
- brak środków finansowych spowodował przesunięcie realizacji nałożonej obligacji na początek 2005 r.

- trwające ustalenie ze starostwem powiatowym obowiązku i zakresu rekultywacji gruntu (ZDR).

W trakcie wykonanych kontroli na podstawie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych stwierdzono, między innymi, następujące naruszenia:

- sposób magazynowania substancji i preparatów chemicznych niezgodny z zapisami obowiązujących kart charakterystyk,
- brak wykazu stosowanych w technologii substancji i preparatów chemicznych oraz kart charakterystyk stosowanych substancji i preparatów chemicznych.

2.3. Kontrole mogilników

Znaczącą poprawę odnotowano w zakresie postępowania z mogilnikami na odpadowe środki ochrony roślin i na opakowania po tych środkach. Dotyczy to:

- likwidacji w okresie od 24 czerwca 2004 r. do 13 września 2004 r. mogilnika „Grochowice” w gminie Kotla (powiat głogowski). Firma „LOBBE Polska” z Dąbrowy Górniczej usunęła 152,12 Mg odpadowych środków ochrony roślin, które znajdowały się w 47 zbiornikach betonowych podziemnych (odpady te przekazano do spalarni firmy LOBBE) i 392,53 Mg zanieczyszczonego gruzu i ziemi, które zostały utylizowane. Po likwidacji tego mogilnika założono sieć piezometrów do kontroli stopnia czystości wód podziemnych przez okres 2 lat od zakończenia likwidacji mogilnika.
- usunięcia przeterminowanych środków ochrony roślin z naziemnego magazynu w Wilczycach (gmina Krotoszyce). Na zlecenie Urzędu Gminy w Krotoszycach, kielecka firma „Hydrotechnika” Sp. z o.o. wywiozła do utylizacji i unieszkodliwienia łącznie 32,5 Mg przeterminowanych środków ochrony roślin w tym DDT, które były magazynowane przez GS „Samopomoc Chłopska” w Legnicy w pięciu wannach galwanicznych. Wywiezione i utylizowane zostało również 40 Mg zanieczyszczonego gruzu z obudowy magazynu i 8 Mg gruntu.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu w 2004 r. przeprowadził jedną kontrolę mogilników, podczas której nie stwierdzono nieprawidłowości i w związku z tym nie wydano zarządzeń pokontrolnych. Kontrola obejmowała zakres działań związanych z likwidacją mogilnika.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2004 r. łącznie na terenie województwa dolnośląskiego znajdowało się 7 mogilników.

2.4. Współpraca z innymi organami kontroli

W sprawach zwalczania poważnych awarii WIOŚ współdziałał z Państwową Strażą Pożarną, organami administracji rządowej, samorządowej, Policją, Państwową Inspekcją Sanitarną, Inspekcją Transportu Drogowego oraz organami Nadzoru Budowlanego. Stosowane formy współpracy z wymienionymi instytucjami i jednostkami kontrolnymi polegały na:

- przekazywaniu informacji o wynikach kontroli,
- kierowania wniosków o podjęcie działań zgodnie z posiadanymi kompetencjami,
- przeprowadzeniu wspólnych kontroli,

- wymianie informacji o wynikach przeprowadzanych kontroli,
- wspólnych szkoleniach Seveso II.

Najszerzej współpracowano z Państwową Strażą Pożarną w zakresie:

- przekazywania informacji o wynikach kontroli prowadzonych w zakładach o zwiększonym ryzyku zagrożenia awarią przemysłową i u potencjalnych sprawców awarii,
- przekazywania informacji o podjętych działaniach w związku z prowadzeniem nadzoru nad usuwaniem skutków zdarzeń awaryjnych,
- działań podejmowanych podczas zdarzeń awaryjnych.

Współpraca z Urzędem Dozoru Technicznego polegała na:

- przekazywaniu informacji o stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowościach, których eliminacja leżała w kompetencjach UDT,
- przekazywaniu spraw do rozpatrzenia wg kompetencji.

2.5. Poważne awarie w 2004 r.

2.5.1. Występowanie poważnych awarii

W 2004 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przyjął informację o wystąpieniu jednej poważnej awarii oraz 9 zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

Ze względu na miejsce powstania poważnej awarii ilość ich w 2004 r. była następująca:

- transport drogowy: 2 zdarzenia,
- zakłady przemysłowe: 4 zdarzenia,
- inne: 4 zdarzenia.

Spośród zdarzeń mających miejsce w 2004 r. w procesach przemysłowych, miały one miejsce na terenie:

- zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej: 2 zdarzenia,
- zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej: 1 zdarzenie,
- pozostałych zakładów: 1 zdarzenie.

Zdarzenia w 2004 r. pogrupowano również według klasyfikacji towarów niebezpiecznych, zgodnej z załącznikiem A do Umowy Europejskiej, dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych:

- klasa 2 (gazy): 2 zdarzenia,
- klasa 3 (materiały ciekłe zapalne): 4 zdarzenia,
- klasa 6.1 (materiały trujące): 2 zdarzenia,
- materiały poza klasyfikacją: 2 zdarzenia.

Tabela II.2.3. Liczba i rodzaj mogilników w 2003 i 2004 r. oraz ilość zlikwidowanych mogilników w 2004 r.

Liczba i rodzaj mogilników				Likwidacja mogilników w 2004 r.	Liczba kontroli w 2004 r.
2003 r.		2004 r.			
Doły ziemne	Obiekty budowlane	Doły ziemne	Obiekty budowlane		
0	8	0	7	1	1

2.5.2. Przykłady poważnych awarii mających miejsce w 2004 r.

Zakłady zaliczone do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii:

▪ **ROKITA-AGRO S.A.** – awaria w dniu 25 października 2004 r. – emisja trietyloaminy (ok. 5 kg) do powietrza z instalacji absorpcji na wytwórni antywylegacza w trakcie rozładunku z cysterny kolejowej do zbiornika. Czas trwania emisji ok. 1,5 godziny.

Bezpośrednią przyczyną stanu awaryjnego było nie zamknięcie zaworu na linii odpowietrzającej przez aparaturowego oraz niestaranne sprawdzenie przygotowania instalacji rozładunkowej przez mistrza w związku z czym nastąpiło „przebicie” absorbera. O wystąpieniu awarii powiadomiono Policję, Państwową Straż Pożarną, Burmistrza Miasta, Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Likwidację stanu awaryjnego poprzez wstrzymanie przeładunku i odtwarzanie zdolności pochłaniających absorbera prowadzili pracownicy wytwórni przy asekuracji Zakładowej Służby Ratowniczej.

O awarii uprzedzono sąsiednie zakłady, wstrzymano ruch pojazdów w rejonie zakładu, postawiono kurtyny wodne na kierunku wiatru oraz prowadzono stałe badania stężeń emitowanego zanieczyszczenia w powietrzu poza zakładem. Przekroczeń dopuszczalnych stężeń nie stwierdzono.

Działania poawaryjne:

1. Przeprowadzono dodatkowe szkolenie załogi ze zwróceniem szczególnej uwagi na konsekwencje popełnionego błędu w trakcie rozładunku. Dane o dokumentacji szkolenia zapisane są w kartach instruktażowych każdego pracownika produkcji antywylegacza.
2. Zastosowano kary porządkowe w stosunku do odpowiedzialnych za spowodowanie awarii.
3. Zapoznano pracowników wytwórni antywylegacza w udokumentowany sposób (wpis do karty instruktażowej) z okolicznościami i przyczynami awarii.

▪ **ROKITA-AGRO S.A.** – awaria w dniu 28 października 2004 r. – emisja (ok. 0,150 Mg) chlorowodoru do powietrza z tacy zabezpieczającej i pękniętego zbiornika kwasu solnego o poj. 50 m³ w magazynie wytwórni pielika. Czas trwania emisji około 0,5 godziny.

Bezpośrednią przyczyną wycieku 5 Mg kwasu solnego do tacy zabezpieczającej i emisji chlorowodoru było pęknięcie zbiornika magazynowego. O wystąpieniu awarii powiadomiono Policję, Pań-

stwową Straż Pożarną, Burmistrza Miasta, Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Likwidację stanu awaryjnego prowadzili pracownicy wytwórni oraz Zakładowa Służba Ratownicza. O awarii uprzedzono sąsiednie zakłady, wstrzymano ruch pojazdów w rejonie zakładu, postawiono kurtyny wodne na kierunku wiatru oraz prowadzono stałe badania stężeń emitowanego zanieczyszczenia w powietrzu poza zakładem. Przekroczeń dopuszczalnych stężeń nie stwierdzono. Emisję chlorowodoru ograniczono przez neutralizację (rozcieńczenie) wodą kwasu w misie zabezpieczającej i kurtyny wodne.

Działania poawaryjne:

1. Wyłączono zbiornik z eksploatacji.
2. Rozcieńczony kwas solny neutralizowano ługiem na wydzielowej oczyszczalni ścieków przemysłowych.
3. Powołano komisję do zbadania przyczyn pęknięcia zbiornika kwasu solnego.

Zakłady zaliczone do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii:

▪ **Baza magazynowa PKN „Orlen” w Bolesławcu** – niekontrolowany wybuch oparów węglodorów lotnych na skutek nieprawidłowo prowadzonych prac modernizacyjnych w zbiorniku na olej opałowy. Bezpośrednią przyczyną wybuchu było uchybienie obowiązującym procedurom dotyczącym remontu i konserwacji oraz zastosowanie do prac w strefie zagrożenia wybuchem narzędzi iskrzących.

▪ **Huta Miedzi „Legnica” w Legnicy** – pożar dwóch zbiorników wykonanych z żywicy poliestrowej wężła odchlorowania spalin hutniczych i wieży schładzającej instalacji odsiarczania gazów hutniczych SOLINOX na skutek zaprószenia ognia przez służby remontowe instalacji. Zniszczona część instalacji została odbudowana.

Pozostałe zakłady:

▪ **Lokalna kotłownia** – w wyniku pożaru pieca piekarniczego w miejscowości Stara Białka w gminie Kamienna Góra zapaliły się zbiorniki na olej opałowy w kotłowni. Doszło do wycieku oleju do cieku wodnego. Podjęte czynności ratownicze zarówno sprawcy, jak i PSP pozwoliły zapobiec rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń.

▪ **Warsztat samochodowy w Jeleniej Górze** – podpalenie przez nieznanych sprawców zbiornika magazynowego zawierającego około 500 litrów oleju zużytego spowodowało zanieczyszczenie terenu o powierzchni około 300 m². Podjęte działania przez właściciela zakładu oraz PSP zapobiegły rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń.

Tabela II.2.4. Rejestr poważnych awarii (oraz zdarzeń o znamionach poważnych awarii) w 2004 r. na obszarze województwa dolnośląskiego

Lp.	Data	Miejsce zdarzenia	Rodzaj i opis zdarzenia	Powstałe szkody	Podjęte działania	Uwagi dodatkowe
1.	02.03.2004 r.	Bolesławiec	Wybuch par węglowodorów w studzience zbiornika podziemnego na olej napędowy (w trakcie prac remontowych)	Śmierć 1 osoby	<u>Jednostki ratownictwa PSP</u> : gaszenie pożaru, pomiary eksplozywności, <u>Pogotowie ratunkowe</u> : przewóz poszkodowanego (poparzenia) do szpitala, <u>Policja</u> : prowadzenie dochodzenia, <u>WIOŚ</u> : przesłanie informacji uzupełniającej.	Z KW PSP przesłano informację do GIOŚ o wystąpieniu poważnej awarii
2.	06.04.2004 r.	Trzebnica	Porzucenie odpadów niebezpiecznych (fenol krystaliczny w słoikach) na poboczu drogi	Szkody w środowisku nie wystąpiły	<u>WIOŚ</u> : rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna, <u>Jednostki ratownictwa PSP</u> : zebranie, zabezpieczenie i przekazanie odpadu dla zarządcy drogi, celem oddania do utylizacji.	–
3.	02.05.2004 r.	Jelenia Góra	Pożar z wyciekami oleju przepracowanego do gruntu	Zanieczyszczony grunt	<u>Organy administracji rządowej</u> : koordynacja działań, <u>Jednostki ratownictwa PSP</u> : gaszenie pożaru, wykonanie zapory odgradzającej od rzeki Bóbr, zebranie oleju z powierzchni gruntu, <u>WIOŚ</u> : rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna, kontrola zakładu, pobór prób gruntu, wydanie polecenia oczyszczenia gruntu.	–
4.	15.06.2004 r.	Stara Białka, pow. kamiennogórski	Pożar kotłowni z wyciekami oleju opałowego do gruntu i wody powierzchniowych potoku Świdnik (z zagrożeniem rzeki Bóbr)	Zanieczyszczony grunt i wody potoku	<u>Jednostki ratownictwa PSP</u> : gaszenie pożaru, ustawienie zapory na wlocie do potoku Świdnik, na potoku oraz na rzece Bóbr przed ujściem wody, zbieranie oleju z wody, <u>Sprawca</u> : zbieranie oleju z gruntu, <u>WIOŚ</u> : rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna, kontrola zakładu, pobór prób gruntu i wody, wydanie polecenia oczyszczenia gruntu, <u>Policja</u> : zabezpieczenie rejonu zdarzenia.	–
5.	16.08.2004 r.	Kunice, pow. legnicki	Eksplodacja gazów w komorze suszarni dachówek	Hospitalizacja pracownika; uszkodzenie komory suszarni	<u>Jednostki ratownictwa PSP</u> : osłona pożarowa, <u>Pogotowie ratunkowe</u> : przewóz poszkodowanego do szpitala, <u>Policja i prokurator</u> : prowadzenie dochodzenia, <u>WIOŚ</u> : przekazanie informacji do GIOŚ.	–

Lp.	Data	Miejsce zdarzenia	Rodzaj i opis zdarzenia	Powstałe szkody	Podjęte działania	Uwagi dodatkowe
6.	19.09.2004 r.	Legnica	Pożar instalacji odsiarczania spalin	Uszkodzenie instalacji ochrony środowiska; zagrożenie czystości powietrza i wód	<u>Jednostki ratownictwa PSP</u> : gaszenie pożaru, ratownictwo techniczne, <u>WIOŚ</u> : rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna, monitorowanie stężeń zanieczyszczeń powietrza w Legnicy, <u>Policja i Pogotowie</u> : zabezpieczanie działań.	–
7.	25.10.2004 r.	Brzeg Dolny pow. wołowski	Emisja trietyloaminy do powietrza z układu niszczenia odgazów	Zagrożona czystość powietrza	<u>Zakładowa służba ratownicza</u> : ograniczenie rozprzestrzeniania (kurtyny wodne), zatrzymanie emisji, monitoring stężeń zanieczyszczeń, usunięcie uszkodzenia, <u>WIOŚ</u> : zebranie i przekazanie informacji do GIOŚ, kontrola zakładu, <u>Policja</u> : zatrzymanie ruchu na kierunku rozprzestrzeniania się gazów.	–
8.	28.10.2004 r.	Brzeg Dolny, pow. wołowski	Wyciek kwasu solnego do misy zabezpieczającej i kanalizacji przemysłowej z emisją chlorowodoru do powietrza	Zagrożona czystość powietrza	<u>Zakładowa służba ratownicza</u> : ograniczenie rozprzestrzeniania (kurtyny wodne), zatrzymanie emisji, neutralizacja kwasu, monitoring stężeń zanieczyszczeń, <u>WIOŚ</u> : kontrola zakładu, zarządzenia pokontrolne, zebranie i przekazanie informacji do GIOŚ, <u>Policja</u> : zatrzymanie ruchu na kierunku rozprzestrzeniania się gazów.	–
9.	23.12.2004 r.	Wałbrzych	Wylanie półpłynnego odpadu niebezpiecznego (prawdopodobnie z nielegalnej przeróbki oleju opałowego) na pola po tzw. biedaszybach	Zanieczyszczenie gruntu, zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych	<u>Jednostki ratownictwa PSP</u> : zabezpieczenie rejonu zdarzenia, zebranie zanieczyszczonej warstwy gruntu i przekazanie do utylizacji, rozproszanie na skażonej powierzchni substancji neutralizującej ropopochodne, odkwaszanie terenu wapnem, <u>WIOŚ</u> : rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna, ustalenie sposobu postępowania ze zdeponowanym odpadem, ustalenie programu badań odpadów i gruntu, <u>CBS</u> : prowadzenie dochodzenia w sprawie.	–
10.	27.12.2004 r.	Modliszów, pow. świdnicki	Wylanie półpłynnego odpadu niebezpiecznego (prawdopodobnie z nielegalnej przeróbki oleju opałowego) na drodze polnej	Zanieczyszczenie gruntu	<u>Jednostki ratownictwa PSP</u> : zabezpieczenie rejonu zdarzenia, zebranie zanieczyszczonej warstwy gruntu i przekazanie do utylizacji, <u>WIOŚ</u> : rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna, ustalenie sposobu postępowania ze zdeponowanym odpadem, ustalenie programu badań odpadów i gruntu, <u>CBS</u> : prowadzenie dochodzenia w sprawie.	–

3. DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ WE WROCŁAWIU W 2004 R.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, zwany w dalszej części Funduszem, powołany do życia na podstawie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska z dnia 31 stycznia 1980 r. (tekst jednolity Dz.U. nr 49 poz. 196 z 15.04.1994 r. z późniejszymi zmianami), rozpoczął samodzielną działalność w lipcu 1993 r., a od 1 stycznia 1999 r. objął zasięgiem działania teren województwa dolnośląskiego.

3.1. Wpływy Wojewódzkiego Funduszu

Przychody statutowe Wojewódzkiego Funduszu wyniosły w 2004 r. 80 063,0 tys. zł, w tym z opłat i kar 62 188,8 tys. zł oraz 17 874,2 tys. zł z nadwyżki dochodów gminnych i powiatowych funduszy.

3.2. Działalność statutowa w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Przygotowanie zadań do realizacji w stopniu zgodnym z obowiązującymi w Funduszu procedurami pozwoliło na zawarcie w 2004 r. ogółem 700 nowych umów na kwotę 189 453,9 tys. zł, w tym 219 umów pożyczek na kwotę 113 530,5 tys. zł oraz 481 umów dotacji na kwotę 75 923,4 tys. zł. Zawarte zostały ponadto aneksy do umów z lat ubiegłych korygujące wysokość przyznanej pomocy, głównie w związku z korektą wartości realizowanych zadań, w wyniku czego przyznane dofinansowanie uległo zwiększeniu łącznie o kwotę 4 299,3 tys. zł.

W 2004 r., na podstawie umów pożyczek i dotacji zawartych w 2004 r. i latach ubiegłych, Fundusz dofinansował realizację 584 nowych i kontynuowanych zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną kwotą 173 552,2 tys. zł. Ponadto 70,0 tys. zł wydatkował na nagrody za osiągnięcia w ochronie środowiska oraz 56,7 tys. zł skierował na dopłaty do kredytów preferencyjnych udzielanych przez banki w ramach zawartych umów. Łącznie środki wypłacone na dofinansowanie zadań inwestycyjnych i pozostałych osiągnęły wysokość 173 678,9 tys. zł, z czego pożyczki wyniosły 104 725,1 tys. zł (60,30%), dotacje 68 827,1 tys. zł (39,63%), a nagrody za osiągnięcia w ochronie środowiska i dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych udzielanych przez banki ze środków własnych stanowiły łącznie 0,07% całości wydatków.

Uwzględniając rangę potrzeb oraz przyjęte priorytety w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej środki Funduszu wydatkowano na następujące dziedziny:

- gospodarkę ściekową i ochronę wód – 99 839,8 tys. zł (57,50% wydatkowanych środków) dofinansowując 100 zadań,

- ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – 12 415,4 tys. zł (7,15%) dofinansowując 118 zadań,
- gospodarkę odpadami – 10 931,0 tys. zł (6,29%) dofinansowując 24 zadania,
- pozostałe zadania – 50 365,9 tys. zł (28,99%) dofinansowując 342 zadania, w tym:
 - gospodarkę wodną i ochronę przeciwpowodziową – 33 835,9 tys. zł (19,48%) dofinansowując 69 zadań,
 - ochronę przyrody i lasów, edukację ekologiczną, monitoring środowiska, prace badawcze, zapobieganie i likwidację poważnych awarii i ich skutków oraz inne zadania – 16 530,1 tys. zł, tj. (9,52%) dofinansowując 273 zadania.

Fundusz wydatkował w 2004 r. na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej środki w wysokości 173 552,2 tys. zł, wypłacając je na zadania realizowane przez:

- gminy i podmioty zależne (jednostki komunalne, szkoły i inne) – 73,47% tj. 127 507,2 tys. zł (31,03% stanowiły dotacje, a 68,97% pożyczki),
- spółki prawa handlowego o charakterze użyteczności publicznej (przedsiębiorstwa wodociągów i kanalizacji, energetyczne, gospodarki komunalnej itp.) – 5,03% tj. 8 725,4 tys. zł (100,00% pożyczki),
- powiaty i ich jednostki – 3,08% tj. 5 351,2 tys. zł (86,47 % stanowiły dotacje, 13,53% pożyczki),
- województwo dolnośląskie i jednostki podległe – 3,91% tj. 6 781,0 tys. zł (100,00% stanowiły dotacje); największym inwestorem z tej grupy był Dolnośląski Zarząd Melioracji Urządzeń Wodnych we Wrocławiu,
- administrację rządową oraz jednostki jej podległe – 5,69% tj. 9 873,6 tys. zł (100,00% stanowiły dotacje); największymi inwestorami z tej grupy byli: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzka Komenda Państwowej Straży Pożarnej,
- inne jednostki państwowe – 0,08% tj. 1 400,1 tys. zł (100,00% stanowiły dotacje); największymi inwestorami w tej grupie były nadleśnictwa państwowe,
- podmioty gospodarcze (przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielnie, pozostałe spółki prawa handlowego) – 4,35% tj. 7 551,9 tys. zł (95,44% stanowiły pożyczki, a 4,56% dotacje),
- pozostałych inwestorów, w tym pozarządowe organizacje ekologiczne – 3,67% tj. 6 361,8 tys. zł (97,96% stanowiły dotacje, a 2,04% pożyczki); największymi inwestorami z tej grupy były stowarzyszenia i fundacje oraz kościoły i związki wyznaniowe.

Tabela II.3.1. Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w 2004 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wyplacone środki		
		Ogółem	dotacje	pożyczki
1	GOSPODARKA ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD, w tym:	99 839 833,79	31 090 731,15	68 749 102,64
	oczyszczalnie ścieków	12 512 025,66	2 043 155,47	10 468 870,19
2	OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I KLIMATU	12 415 388,00	9 427 545,00	2 987 843,00
3	GOSPODARKA ODPADAMI	10 931 047,24	3 260 048,32	7 670 998,92
4	POZOSTAŁE ZADANIA, w tym:	50 365 920,16	25 048 766,50	25 317 153,66
4.1	Gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa, w tym:	33 835 867,66	8 518 714,00	25 317 153,66
	ochrona przeciwpowodziowa	5 150 564,00	5 150 564,00	
4.2	Ochrona przyrody i lasów, w tym:	2 762 330,83	2 762 330,83	
	ochrona lasów	1 313 517,00	1 313 517,00	
	zwiększenie lesistości	3 352,83	3 352,83	
4.3	Edukacja ekologiczna	3 238 991,80	3 238 991,80	
4.4	Monitoring środowiska	2 965 512,00	2 965 512,00	
4.5	Prace badawcze	60 000,00	60 000,00	
4.6	Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków	3 886 636,00	3 886 636,00	
4.7	Inne zadania, w tym:	3 616 581,87	3 616 581,87	
	wapnowanie gleb	427 914,43	427 914,43	
	profilaktyka zdrowotna	1 866 170,00	1 866 170,00	
Razem		173 552 189,19	68 827 090,97	104 725 098,22
5	Nagrody za osiągnięcia w ochronie środowiska	70 000,00	70 000,00	
6	Dopłaty do kredytów preferencyjnych	56 735,73	56 735,73	
Ogółem		173 678 924,92	68 953 826,70	104 725 098,22

Dofinansowanie Funduszu pozwoliło na oddanie do użytku w 2004 r. realizowanych inwestycji oraz osiągnięcie następujących efektów rzeczowych i ekologicznych:

- zakończenie i oddanie do użytku 5 nowo wybudowanych oczyszczalni ścieków oraz 8 oczyszczalni modernizowanych i rozbudowywanych; łączna przepustowość nowo zrealizowanych oczyszczalni ścieków wynosi 2 045,2 m³/dobę, a ponadto w wyniku modernizacji i rozbudowy powiększono przepustowość działających już oczyszczalni ścieków o 1 805,0 m³/dobę.

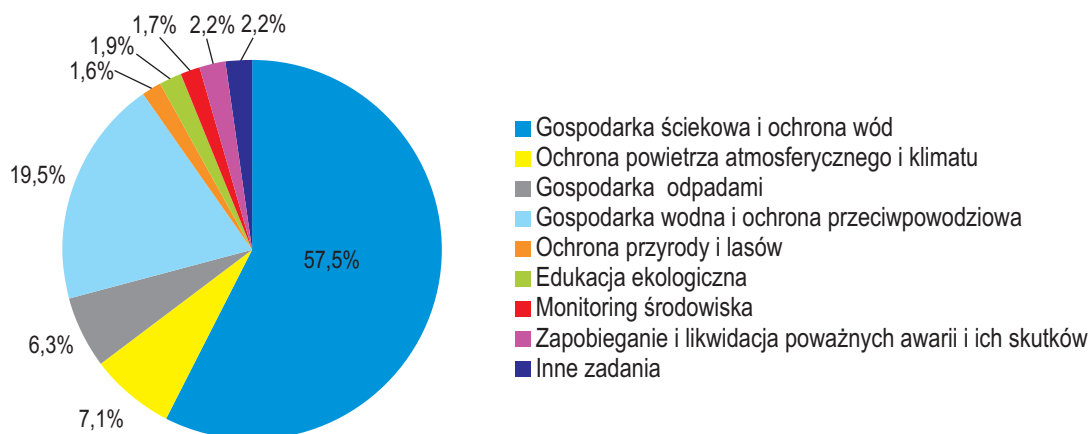
W efekcie tych działań zaistniała możliwość ograniczenia ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach:

- BZT₅ – 8 872,67 kg/d,
- zawiesina og. – 8 574,23 kg/d,

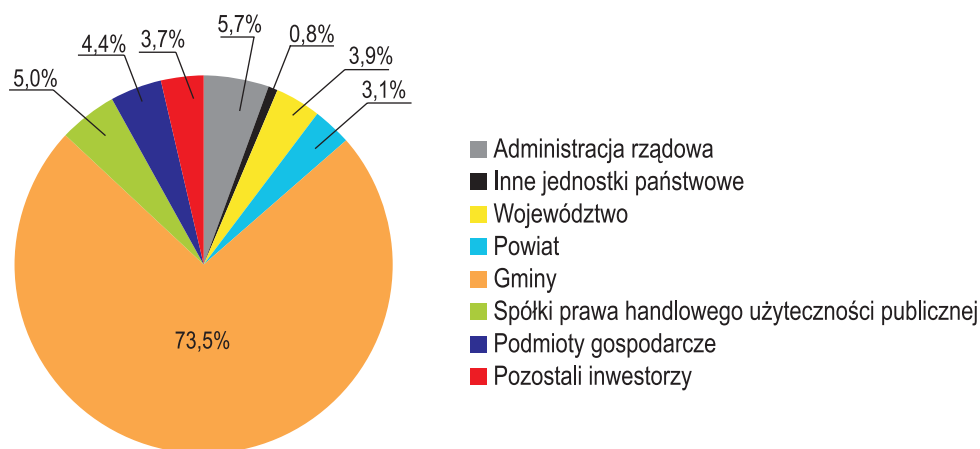
- fosfor ogólny – 152,68 kg/d,
- azot ogólny – 1 923,49 kg/d;

- wybudowanie na terenie 61 gmin w 77 miejscowościach 325,2 km sieci kanalizacyjnych, w tym 281,3 km na terenach wiejskich;
- zmodernizowanie 73 kotłowni opalanych paliwem tradycyjnym na kotłownie opalane gazem, olejem opałowym lub słomą o łącznej mocy 17,2 MW, zlikwidowanie 32 kotłowni, w tym 19 poprzez podłączenie odbiorców ciepła do sieci ciepłowniczych, wybudowanie 7 nowych kotłowni (5 opalanych gazem i 2 opalanych olejem) o mocy 2,9 MW, tzn. o mniejszej uciążliwości dla środowiska niż tradycyjne kotłownie opalane paliwem stałym, wybudowanie 3 węzłów cieplnych o łącznej mocy 4,4 MW, wybudowanie 1 kolektora gruntowego z pompą ciepła, zainstalowanie w 3 obiektach

Wykres II.3.1. Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w 2004 r. z podziałem na dziedziny

Wykres II.3.2. Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w 2004 r. z podziałem na wnioskodawców

tach ogrzewania wykorzystującego solary, wybudowanie nowych sieci ciepłowniczych o łącznej długości 4,0 km, przeprowadzenie termomodernizacji 28 obiektów.

Obiekty i instalacje przekazane do eksploatacji w ciągu 2004 r. pozwolą na obniżenie w skali roku emisji:

- pyłu – 215,551 Mg/rok,
- SO₂ – 236,638 Mg/rok,
- NO_x – 16,412 Mg/rok,
- CO – 457,341 Mg/rok,
- CO₂ – 14 213,599 Mg/rok;

- wybudowanie i zmodernizowanie składowiska odpadów o powierzchni 4,94 ha i objętości 538 000 m³, zrekultywowanie składowiska odpadów na powierzchni 3,45 ha o objętości 175 100 m³;

- unieszkodliwienie 14,3 Mg przeterminowanych środków ochrony roślin, unieszkodliwienia 1 917,75 m² azbestu;

- uzyskanie docelowej wydajności przerobowej nowych instalacji utylizacji odpadów komunalnych ok. 11 600 Mg/rok;

- wybudowanie 252,3 km sieci wodociagowych (w 64 miejscowościach na terenie 31 gmin), w tym 248,4 km na terenach wiejskich (w 62 miejscowościach na terenie 29 gmin);

- wybudowanie 6 stacji uzdatniania wody o łącznej przepustowości 4 790,8 m³/dobę oraz 11 ujęć wodnych o przepustowości 7 254,0 m³/dobę;

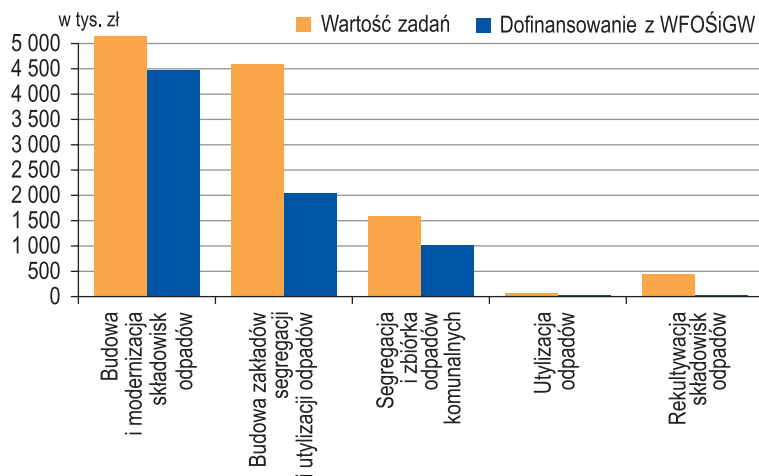
- wybudowanie zbiornika retencyjnego o pojemności 13,2 tys. m³ oraz zmodernizowanie 2 zbiorników retencyjnych;

- udrożnienie rzek na długości 114,5 km oraz potoków na długości 118,8 km;

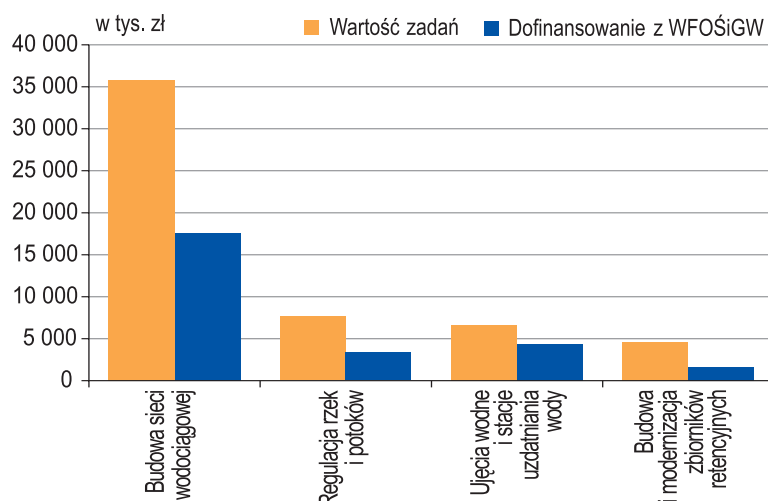
- przeprowadzenie uzupełnienia brakujących odcinków wałów przeciwpowodziowych na odcinkach o łącznej długości 4,0 km;

- uzyskanie poprawy systemu bezpieczeństwa przeciwpożarowego w lasach RDLP Wrocław – zadanie realizowane przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu;

- odbudowę zerodowanych szlaków turystycznych na terenie KPN wraz z wyposażeniem w elementy edukacyjno-informacyjne – zadanie realizowane przez Karkonoski Park Narodowy w Jeleniej Górze.

Wykres II.3.3. Dofinansowanie WFOŚiGW we Wrocławiu do realizowanych w 2004 r. zadań gospodarki odpadami

Wykres II.3.4. Dofinansowanie WFOŚiGW we Wrocławiu do oddanych do użytku w 2004 r. zadań z dziedziny gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej

3.3. Dofinansowanie zadań realizowanych w ramach funkcjonujących programów Unii Europejskiej

Fundusz w 2004 r. udzielił znaczącej pomocy finansowej na wsparcie zadań realizowanych w ramach funkcjonujących programów Unii Europejskiej. Ogółem wydatkował w 2004 r. kwotę 79 325,9 tys. zł, tj. 45,67% środków wypłaconych na realizację wszystkich zadań statutowych, w tym na dofinansowanie zadań wg poszczególnych programów:

1. SAPARD (Specjalny Program Akcesyjny na Rzecz Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich) – „Działanie 3” obejmujące „Rozwój i poprawę infrastruktury obszarów wiejskich” – 67 169,7 tys. zł.

Do dofinansowania przez Fundusz w 2004 r. przyjęto ogółem 67 zadań o wartości 95 596,8 tys. zł, z tego:

- 37 ze schematu: Zaopatrzenie gospodarstw wiejskich w wodę wraz z uzdatnianiem,
- 2 ze schematu: Gospodarka odpadami stałymi,
- 28 ze schematu: Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych.

Pomoc Funduszu planowana jest na poziomie 76 462,6 tys. zł, tj. 79,98% wartości zadań (łącznie z pożyczkami pomostowymi). W 2004 r. zakończona została realizacja 54 zadań, a pozostałych 13 ukończonych zostanie w 2005 r. Pomoc udzielona przez Fun-

dusz w 2004 r. wyniosła 67 169,7 tys. zł, w tym w formie:

- pożyczek długoterminowych 23 008,8 tys. zł,
- pożyczek (pomostowych) krótkoterminowych 33 397,6 tys. zł,
- dotacji 10 763,3 tys. zł.

2. Program współpracy przygranicznej PHARE – 8 970,6 tys. zł.

Do dofinansowania przez Fundusz przyjęto 11 zadań o wartości 134 493,4 tys. zł. Wsparcie Funduszu w stosunku do tych zadań planowane jest na poziomie 30 861,9 tys. zł, tj. 22,9% wartości zadań.

W 2004 r. zakończona została realizacja 6 zadań, a pozostałe zakończone zostaną w latach 2005-2007. Udzielona pomoc finansowa w 2004 r. wyniosła 8 970,6 tys. zł, w tym w formie pożyczek – 4 123,9 tys. zł, dotacji – 4 846,7 tys. zł.

3. ISPA (Przedakcesyjny Instrument Polityki Strukturalnej) – 1 560,0 tys. zł.

Do dofinansowania przez Fundusz przyjęto 2 przedsięwzięcia z dziedziny gospodarki ściekowej i ochrony wód oraz zaopatrzenia ludności w wodę o wartości kosztorysowej 302 088,9 tys. zł. Wsparcie przez Fundusz realizacji zadań planowane jest na poziomie 41 400,0 tys. zł, tj. 13,7% wartości zadań. Beneficjenci rozpoczęli realizację przedsięwzięć w 2004 r. i planują ich zakończenie do roku 2007.

4. Fundusz Spójności – 999,6 tys. zł.

Zadania związane z przygotowaniem na terenie naszego województwa przedsięwzięć w sektorze ochrony środowiska planowane do dofinansowania z Funduszu Spójności, Fundusz realizował w oparciu o Porozumienie zawarte w dniu 15 kwietnia 2003 r. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Fundusz przyjął w 2004 r. do dofinansowania wykonanie dokumentacji o wartości 3 847,8 tys. zł dla 2 przedsięwzięć, przewidzianych do dofinansowania w ramach Funduszu Spójności: Karkonoski System Kanalizacji Sanitarnej oraz Kompleksowe rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej w Kotlinie Kamiennogórskiej. Pomoc finansowa Funduszu w realizacji tych dokumentacji została przewidziana w wysokości 1 543,6 tys. zł, tj. na poziomie 40,12% ich wartości.

Zarząd i Rada Nadzorcza Funduszu uchwałyły „Strategię działania WFOŚiGW we Wrocławiu na lata 2005-2008”, w której założono, że 70% środków, jakimi będzie dysponował Fundusz, zostanie udostępnionych wnioskodawcom, którzy będą realizowali zadania ze środków unijnych (oszacowano możliwość dofinansowania przez WFOŚiGW projektów Funduszu Spójności w wysokości 449,8 mln zł).

5. Fundusze Strukturalne – 626,0 tys. zł.

Fundusz przyjął w 2004 r. do dofinansowania wykonanie dokumentacji na 12 zadań przewidzianych w przyszłości do dofinansowania w ramach Funduszy Strukturalnych, głównie ZPORR (Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego). Pomoc finansowa Funduszu w realizacji tych dokumentacji przewidziana jest w wysokości 756,8 tys. zł, tj. na poziomie 44,51% ich wartości.